

3. Difficultas ergo superest de perfectione accidentali quoad cohabitationem vel solemnitate aliquam. In quo est prima sententia Cajetani hic, qui negat fuisse eo tempore nuptiarum solemnitate celebratam; fundatur in illis verbis Angeli: *Joseph, fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam*; nondum ergo illam acceperat. Quod non potest intelligi, nisi de modo accipiendi, quando cum solemnitate nuptiali et sacerdotali benedictione sponsa viro tradebatur. Ex quo ulterius infert, quod eo tempore nondum Joseph acceperat Virginem in domesticum consortium. Unde etiam negat fuisse perfectum matrimonium quoad cohabitationem in eadem domo. Quod confirmare conatur ex Luc. 1, ubi dicitur B. Virgo rediisse ex domo Zachariæ, non in domum Joseph, sed in domum suam. Idem tenet Abulens., Matth. 2, post quest. 33; et favet Anselm., Matth. 1, exponens verbum illud: *Noli timere accipere Mariam*, hoc modo, scilicet nuptiali conventu, et assidua cohabitatione. Et exponens verbum illud: *Cum nollet eam traducere*, inquit: *In domum suam, et assiduam cohabitationem.*

4. *Sententia media.* — Secunda sententia media esse potest, scilicet, tempore annunciationis Angelicæ, Mariam et Joseph jam cohabitasse in eadem domo, nondum tamen intervenisse solemnem celebrationem nuptiarum. Et conjectura est, quia propter hanc causam, nondum carnaliter convenerant.

5. Dico secundo: probabilius est Mariam et Joseph cohabitasse in eadem domo, tempore conceptionis Verbi divini, quæ est expressa sententia Chrysost., hom. 4 in Matth., quam etiam indicant Greg. Nyssenus, in orat. de Christi Nativ., et Epiphani., hæc. 78; et eam sequuntur Jansen., Titelm., et alii, Matth. 1; et D. Thomas, hic, ait esse *magis consonum Evangelio*. Quod fortasse dixit propter verbum illud Matth. 1: *Voluit occulte dimittere eam*, quo indicatur jam antea fuisse ad cohabitandum admissam. Ut enim Ambrosius dicit, lib. 2 in Luc., in principio: *Quam non accepit, nemo dimittit, et ideo qui volebat dimittere, fatebatur acceptam*. Et ratio S. Thom. est optima, quia alias non esset satis provisum famæ Virginis. Nam quando sponsa concipit in domo sponsi, merito reputatur conceptio maritalis; si vero ante cohabitationem concipiat, semper est dubia vel suspecta conceptio. Respondet Cajetanus, licet non coha-

bitarent, talem tamen ac tantam potuisse inter eos intercedere familiaritatem, ut omnis vitaretur infamia, præsertim quia verisimile est Joseph ascendisse cum Maria in domum Elisabeth, ibique habitasse mensibus tribus. Sed certe, si nondum cohabitabant, non est admodum verisimile Joseph ivisse cum Maria, et habitasse cum illa in domo Zachariæ. Cur enim in aliena domo simul habitarent, qui nondum habitabant in propria? Ac deinde, quamvis hæc et similia sufficere possent, ut multi bonam existimationem haberent, aut non temere judicarent, non tamen sufficerent ad vitandam suspicionem et dubitationem aliquam, et nonnullum incontinentiæ ac levitatis indicium. Deinde verbum illud: *Noli timere accipere Mariam*, non significat denovo fuisse in domum Josephi traducendam, sed (ut Chrysostomus et Ambrosius expresse exponunt) monetur Joseph, ut sponsam, quam domi habebat, et proposito et animo dimiserat, domi retineat; ita ut sensus sit: *Noli timere accipere*, id est, tecum illam habere, et cum illa simul vivere et cohabitare, omnemque timorem et suspicionem abjicere, et propositum mutare. Quam expositionem etiam Theophyl. et Euthym. amplexi sunt. Præterea, verbum illud, *et nollet eam traducere*, non significat, id est, in domum suam adducere, sed significat infamare, et ut adulteram accusare, ut communiter expositores intelligunt; et Origenes, hom. 1 in diversos; et D. Thomas hic, et est certa expositio, si vis græci verbi consideretur; est enim, *παροδευμασιον*, quod hoc significat. Quod etiam patet ex verbis illis: *Cum nollet traducere, sed occulte dimittere*, unum enim alteri contraponitur. Denique hoc etiam patet ex causa quæ redditur, scilicet: *Cum esset justus*. Hæc enim non erat ratio propter quam nollet eam in domum accipere; quanquam enim id facere posset, si esset adultera, non tamen esset ad hoc necessaria magna justitia. Recte ergo intelligitur, quia erat justus, noluisse eam traducere, quod a Patribus dupliciter exponitur. Primo, quod vera, viso evidenti effectu conceptionis, sibi persuaserit adulterium commissum, et injuriam sibi esse illatam, fuisse autem magnæ justitiæ opus, patienter illam ferre absque revelatione, accusatione vel infamia; voluisse tamen illam occulte dimittere, ne peccato consentire videretur. Ita fere Chrysost. supra; Gregor., hom. 26 in Evangelia; August., ep. 54, et ser. 16 de Verbis Domini, et sermon. decimo quarto Nativit.; Justinus,

Dialog. contra Tryphon., satis post med.; Ambros., de Inst. Virgin., c. 5.

6. *Joseph, ante Angeli revelationem, nihil turpe de Maria prægnante suspicatur.* — Altera expositio est, Josephum nihil mali potuisse judicare aut suspicari de Virgine, sed hinc adductum rei, quam cernebat, evidentia; inde vero eximia, quam expertus erat, Virginis sanctitate permotum; in quemdam veluti stuporem et admirationem raptum, omne iudicium sustinuisse. Quod sane fuit magnum justitiæ opus, scilicet, in tam gravi negotio non commoveri, nec nimia aliqua passione aut affectione obæcari, sibi que persuasisse, fieri id sine peccato potuisse, et ideo noluisse eam traducere, quamvis, quia de hac re nihil illi satis constabat, ad opus justitiæ pertinere putavit, a tali muliere separari, eamque occulte dimittere. Quam expositionem docuit auctor Imperfecti in Matth., hom. 1, his verbis: *O inestimabilis Mariæ laus, magis credebatur castitati ejus quam utero ejus, plus gratiæ quam naturæ, conceptionem manifeste videbat, et fornicationem suspicari non poterat; possibilis esse creditur mulierem sine viro posse concipere, quam Mariam posse peccare*. Hieronymus ibi: *Hoc testimonium Mariæ est, quod Joseph, sciens Mariæ castitatem, et admirans quod evenerat, celat silentio, cujus mysterium nesciebat*. Quæ fuit etiam expositio Origen., hom. 1 ex variis; et Bernard., hom. 2 in *Missus est*. Indicant etiam Basil., hom. de Humana Christi generatione; Theophylact., Matth. 1, qui sentiunt Joseph ante adventum Angeli non solum se continuisse, ne pravum aliquid de Virgine sentiret, sed etiam cognovisse eam concepisse de Spiritu Sancto, juxta illud: *Inventa est in utero habens de Spiritu Sancto*. Sed hoc et per se est difficile creditu, cum non habuerit revelationem, nec aliquod sufficiens principium ex quo id cognosceret, et non est consentaneum illis verbis Angeli: *Joseph, fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam, quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est*. Hæc enim ratio non fuisset conveniens, si antea Joseph hoc agnovisset, et ea de causa cum Virgine permanere et cohabitare timuisset. Neque illa verba: *Inventa est in utero habens de Spiritu Sancto*, ita intelligenda sunt, ut Joseph invenerit et intellexerit ipsam concepisse de Spiritu Sancto, sed ita ut invenerit et cognoverit Mariam, quæ ex Spiritu Sancto conceperat, esse prægnantem. Ultimo tandem nihil favet Cajetano verbum illud: *Reversa est in*

domum suam, quia illud verbum tantum significat rediisse in propriam domum, in qua habitabat, quæ non dicitur sua, quia ipsa sola separata a Josepho in ea habitaret (hoc enim nec fundamentum habet, nec est hæc proprietas verbi); sed dicitur sua, ut distinguitur ab aliena, sive fuerit paterna domus, sive domus sponsi, seu utriusque communis, in qua ambo habitabant. Sicut paulo inferius dicuntur Maria, et Joseph rediisse in civitatem suam, scilicet, in qua habebant proprium domicilium.

7. *Matrimonium inter Virginem et Joseph ante Christi conceptionem omni ex parte perfectum.* — Tertio, verisimilius existimo ante conceptionem Filii Dei fuisse illud matrimonium perfectum, etiam quoad omnem solemnitate accidentalem et sacerdotalem benedictionem, si fortasse intervenire solebat. Hæc conclusio (ut ingenue id fatear) non potest satis ex Scriptura probari. Ad illam vero persuadendam satis esse videtur, quod in Evangelio nullum omnino sit fundamentum ad hoc negandum. Nam verbum illud: *Noli timere accipere Mariam conjugem tuam*, non oportet intelligi de solemnitate seu acceptione, quia phrasid illa, *accipere uxorem*, multiplex est in Scriptura. Interdum enim significat, uxorem ducere, ut patet Genes. 4 et 6; interdum eam cognoscere ut exponit Lyr. locum Deuteronom. 20: *Quis est homo qui despondit uxorem, et non accepit eam?* quamvis possit etiam hic locus intelligi de receptione ad cohabitandum, quæ est alia illius vocis significatio, sicut Genes. 12 dicitur: *Accipe eam, et vade*. Hoc ergo ultimo modo sumi in citato loco Matthæi Chrysostomus et Ambrosius supra exposuerunt. Nam, quia Joseph decreverat illam dimittere, monetur ne timeat cum illa cohabitare, ut supra dictum est. Supposito ergo Scripturam nullo modo repugnare, sine dubio est magis consequens, et rationi consentaneum, ut nulla solemnitate huic matrimonio defuerit ante conceptionem Filii Dei. Primum quidem, quia non est verisimile sponsam solitam esse traduci ad cohabitandum cum sponso ante expletam omnem matrimonii ceremoniam et solemnitate, sicut nunc fieri videmus in familiis bene institutis et ordinatis. Deinde vero quia cujusdam incontinentiæ excessus est, quod sponsi copulentur ante perfectam omnem matrimonii ceremoniam; fuit ergo fini hujus matrimonii consentaneum, et ad vitandam omnem suspicionem valde conveniens, ut ante filii conceptionem fuerit matrimonium omni ex parte

perfectum. Quocirca, supposita historia quam in capite hujus disputationis præmisimus, verisimile mihi est B. Virginem non rediisse a templo in domum parentum, qui fortasse jam mortui erant, ut Cedrenus refert in Compendio historiæ; sed post expletam omnem matrimonii solemnitatem, ab ipsis sacerdotibus immediate datam esse Josepho, ut Gregorius Nyssenus et alii Patres ibi citati indicant.

SECTIO III.

In qua ætate Joseph et Maria matrimonium contraxerint.

1. Quod ad B. Virginem attinet, Joannes Annius, recens chronographus, dixit B. Virginem peperisse Christum ante expletum decimum quartum annum, unde necessario fit consequens fuisse nuptam decimo tertio ætatis anno nondum peracto. Nam (ut antiqua historia, et Patres citati in initio hujus disputationis referunt), B. Virgo concepit filium quarto mense a desponsatione sua. Quam sententiam sequitur Driedo, lib. 3 de Dogm., tract. 3, c. 5, p. 4, in fine. Alia vero extrema sententia est Cajetan., Luc. 1, qui probabile credit fuisse Virginem viginti quatuor annorum, et certum putat, ut minimum habuisse decem et novem annos quando filium peperit. Ex quo, eodem argumento colligitur, uno anno et paulo amplius ante illam ætatem fuisse nuptam. Movetur autem Cajetan. sola conjectura, scilicet, ut esset firmo et perfecto corpore ad concipiendum filium.

2. Virgo decimo quarto ætatis inchoato anno Josepho nupta.—Communis tamen probabiliorque sententia est, Virginem fuisse nuptam paulo post inchoatum decimum quartum annum; undecim enim fere annis in templo mansit, et tunc tradita fuit Josepho, et post quatuor menses Angelicum nuncium habuit; agens vero decimum quintum annum filium peperit. Ita refert ex Evodio Nicephor., lib. 2 Histor., cap. 3; et ejusdem sunt sententiæ Gregorius Nyssen., Damascenus, et alii supra citati, quorum auctoritas majorem fidem facit, quam conjectura Cajetani. Ætas enim quatuordecim annorum sufficiens est, et aptissima in femina ad concipiendum filium; præsertim si habeat corpus optime dispositum, quale erat corpus sanctissimæ Virginis; et ita ex recentioribus sequuntur hanc sententiam Abulens., Matth. 2, q. 101; Joannes Lucidus, tractatu de Vero die passionis

Christi, et alii, qui annales vel chronologias scripserunt.

3. Josephus non erat senex quando Mariam duxit uxorem.—Secundo, de ætate S. Joseph fuit sententia Epiphani, hæres. 78, eum fuisse ut minimum octogenarium, quando Virginem duxit. Sequitur Niceph., lib. 1 Hist., cap. 7; et Abulens., super c. 7 Isai., et paradoxa 1, c. 8, et in 2, c. 73, et Matth. 1, q. 32, Numer. 30, q. 31; et Joan. Gerson, serm. de Nativit. Mar., consider. 3; Viguerius, in Institut., c. 2, § 9; Cedrenus, in Compendio historiæ. Huic sententiæ favet antiqua pictura, quæ non contemnendam auctoritatem habere solet. Et confirmari potest, nam B. Joseph mortuus est fere duodecimo anno ætatis Christi; ergo verisimile est eum fuisse valde senem quando Christus natus est, et similiter quando Virginem duxit. Sed hæc sententia probari certe nullo modo potest. Primo, quia decuit ut in matrimonio illo servaretur ea proportio inter virum et uxorem, quæ communi usu et consuetudine servari solet. Secundo, quia oportuit ut Joseph esset in ætate ad generandum idonea, quia alias non posset sub illius umbra, fama et æstimatio Virginis illæsa servari. Tertio, oportuit ipsum esse viribus valentiorum, ut posset tot peregrinationes sustinere, et ad familiam suam alendam et sustentandam laborare; ad hos ergo fines ætas octogenaria erat valde improporcionata. Quarto, quando Sancti et Doctores dicunt S. Joseph simul cum B. Virgine post matrimonium contractum virginitatem vovisse, certe supponunt illum non fuisse senem, neque ad actum matrimonii ineptum. Et augetur hæc conjectura, ex eo quod docent Joseph permansisse virginem et in cœlibatu usque ad desponsationem cum Virgine. Nam, cum juxta consuetudinem illius populi fere omnes uxores ducerent, non est admodum verisimile expectasse Joseph tam longum ætatis tempus ad uxorem ducendam. Quinto, etiam Scriptura nonnihil favet, nam Luc. 1 dicitur: *Angelus missus ad Virginem desponsatam viro, non seni; et c. 3: Ut putabatur filius Joseph.* Profecto, si ille octogenarius fuisset, vel non tam facile hæc fama percrebuisset, aut certe Virgo in suspicionem aliquam venisset. Unde Isai. 62, de tempore adventus Messie dicitur: *Habitabit juvenis cum Virgine*, quod non incommode ad hoc mysterium applicant Glos. ordinari., et Nicol. Lyr. Tandem, nullum est fundamentum ut contrarium credatur, quia nulla est historia, nullaque ratio decentiæ aut

castitatis hoc requirit. Quia quod ad exteriorem speciem attinet, nullam indecentiam habet quod Virgo habitet cum juvene, aut saltem viro mediocri et maturæ ætatis, sponso ac marito suo, præsertim cum ipsum matrimonium ad hoc fuerit ordinatum, ut talis Virgo existimari posset ex viro suo concepisse. Quod vero spectat ad rem ipsam, id est ad observandam castitatem utriusque conjugis, non erat necessaria senilis ætas, sed Spiritus Sancti robur ac virtus; alioquin non tam fuisset virtutis opus et voluntatis, quam impotentia quædam. Quocirca, sicut Patriarcha Joseph, qui (teste Bernardo) figura fuit sponsi Virginis, in juvenili ætate perfectissime castitatem servavit, et fidelitatem domino suo, ita multo majori ratione de nostro sancto Joseph existimandum est.

4. Ætas Joseph quando Virginem in matrimonium accepit.—Certum ergo videtur Joseph non fuisse octogenarium, et verisimilius est non fuisse senem; qua vero ætate fuerit, juvenisne, vel vir triginta, quadragintave annorum, definiri non potest, cum ex historiis nihil habeamus. Solum ergo dici potest aptissima fuisse convenientissimæque ætatis; hoc enim ad Spiritus Sancti providentiam spectabat. Unde potius verisimile est fuisse maturæ ætatis quam juvenilis, quia (ut Sancti et historiæ referunt) B. Virgo illi data est magno consilio et providentia sacerdotum, potius ut illius virginitatem custodiret, quam ut violaret; et ideo verisimile est quævisse virum maturæ ætatis, prudentiæ ac virtutis.

5. Responsio ad argumenta in oppositum.—Et hinc facile respondetur ad conjecturas contrariæ sententiæ. Illa enim consuetudo picturæ propter quamdam decentiam et ad vitandam vulgi opinionem introduci potuit. Vel fortasse, cum Joseph esset maturæ ætatis, et vir justus, partim laboribus, partim corporis afflictionibus effecerat, ut provectionis quam revera esset ætatis appareret. Ad aliam conjecturam de morte ejus, quamvis verisimile sit (ut supra dicebam) ante trigesimum ætatis Christi annum fuisse vita functum, non tamen existimo statim post duodecimum annum obiisse. Dum enim Lucas, cap. 2, ait descendisse Christum post duodecimum ætatis suæ annum cum parentibus suis in Nazareth, et fuisse *subditum illis*, satis significat aliquot annis cum utroque vixisse, et non est incredibile vixisse Joseph fere usque ad annos prædicationis Christi, ut illum simul cum Virgine suis laboribus sustentaret. Nullum ergo

ex hac conjectura pro contraria sententia sumi potest argumentum, præsertim cum tam in minori quam in grandiori ætate homines mori contingat.

DISPUTATIO VIII,

In duas sectiones distributa.

DE SANCTO JOSEPH BEATÆ VIRGINIS SPONSO.

Quamvis in præcedenti disputatione nonnulla de hoc sancto viro dixerimus, quæ cum disputatione de desponsatione Virginis videbantur esse conjuncta, tamen et perfectio doctrinæ, et reverentia ac devotio illi debita, exactiorque ipsius mysterii expositio postulare videntur, ut explicemus quis et qualis fuerit sanctus hic Virginis sponsus, cujus genealogiam tam accurate scripsit Matthæus, ut nihil de illa dicendum nobis supersit, præter ea quæ supra, tractando de genealogia Christi et Virginis, attigimus. Quocirca, de iis quæ ad corpus ejus, seu naturalem conditionem pertinent, nihil dicemus; nam de ætate, virginitate, statu ac morte ejus satis in superioribus diximus. De arte vero, seu corporali munere, qua ad hanc vitam transigendam usus est, nihil dicere possumus, præter id quod in Evangelio indicatur, scilicet illum fuisse fabrum. An vero fuerit faber lignarius, vel ferrarius, incertum esse dixit Cajetan., Matth. 13, in fine. Nam Sancti ambigue loquuntur, ut videre licet in Ambr., lib. 3 in Luc., in princip., qui utrumque indicat; Hilar., can. 14 in Matth.; Ansel., Matth. 13; Bed., l. 2 in Marc., suo c. 23, qui indicant fuisse fabrum *ferrum igne vincentem*; Justino Dialog. cum Tryphone, longe a medio, qui indicat fuisse fabrum lignarium, et Christum illum interdum juvisse. Sed expressius id docet D. Thomas, Matth. 13; et ibi Lyran., Carthus.; Bonav., lib. Meditat. vitæ Christi, ad finem c. 15; Abulens., Matth. 13, q. 83, et alii. Quod licet ab eis non satis probetur, videtur tamen per se magis credibile, magisque consentaneum ac decens. Propter quod hæc opinio, veluti communis quædam conceptio omnium fere animis insedit. Omissis ergo his quæ ad corpus et externas actiones, seu fortunæ bona pertinent, solum dicemus de iis quæ ad animam spectant, et de dignitate ac munere ad quod divinitus electus est.